

Rewriting our future

“When a dream
becomes a mission”

Antwerp Zoo Foundation droomt niet alleen
van haar missie, ze maakt er ook werk van!
Wat AZF wil creëren? Een harmonieus geheel
waarin een groene en klimaatbestendige economie,
menselijk welzijn én biodiversiteit hand in hand gaan
en elkaar ondersteunen.

Een wereld die weer in balans is. Waarin bedreigde diersoorten in grote aantallen genieten van hun herwonnen habitat. Waarin mens, dier én natuur in duurzame harmonie samenleven, zonder dat het ene ten koste gaat van het andere.

AZF schreef al aan de toekomst met het succesvolle bonoboproject in Congo. Met het okapiproject hoopt het team opnieuw te bewijzen dat zijn **multidisciplinaire aanpak** vruchten afwerpt op de lange termijn. De **biodiversiteit van de planeet redden**, doet AZF ook in eigen land. Het natuurgebied

De Zegge groeide dankzij **gezamenlijke inspanningen** uit tot een **bloeiende en veilige habitat voor zeldzame broedvogels** zoals de roerdomp.

Is dat te mooi om waar te zijn? Antwerp Zoo Foundation (AZF) gelooft van niet, hoezeer de tijd ook dringt. **AZF maakt van dat hoopvolle toekomstbeeld werkelijkheid.** Hoe? Door van de platgetreden paden af te wijken en conservatie anders aan te pakken. **Duurzaam, allesomvattend en vooral: ter plekke** met de voeten in de modder, zij aan zij met de lokale bevolking. Dankzij hun **jarenlange ervaring, wetenschappelijk onderzoek** en hun **hart voor de dieren** maken de AZF-experts het verschil op de plekken waar hun bijdrage het meest telt.

De ambitie van AZF is duidelijk: **een duurzame toekomst waarin mens, dier en natuur als één geheel in harmonie samenleven.** AZF droomt daar niet alleen van, ze schrijft er op een **authentieke, geëngageerde, respectvolle en doelgerichte** manier aan mee.

De infraroodcamera's zorgen niet alleen voor magische foto's, ze zijn ook onmisbaar bij conservatieprojecten. Ze pikken namelijk de lichaamswarmte op, wat onderzoekers toelaat de dieren beter te lokaliseren en te observeren.

“Onze gezamenlijke visie op conservatie verbindt ons. Dat vormt de basis voor AZF.”

Dries Herpoelaert,
algemeen directeur KMDA

Jef Dupain,
directeur Antwerp Zoo Foundation

Antwerp Zoo Foundation vloeit voort uit de gedeelde passie, visie en ambitie van haar bezielers.

Hoe ontstond het idee voor Antwerp Zoo Foundation?

Dries Herpoelaert: “Als dierenpark en als Koninklijke Maatschappij voor Dierkunde van Antwerpen (KMDA) zien we het als onze plicht om de impact van de mens op de natuur te tonen én te reduceren. Onze missie bestaat er dan ook in om duurzaam te werken en biodiversiteit hoog in het vaandel te dragen. In-situ-conservatie, conservatie ter plaatse, kan daarbij een belangrijke rol spelen. We zochten daarbij al een tijd naar een authentieke en wetenschappelijk onderbouwde manier om conservatie over een andere, unieke boeg te gooien. Daaruit groeide Antwerp Zoo Foundation.”

rond conservatie met Dries Herpoelaert. Hoe zou een eigentijdse stichting met een duidelijke visie en een allround-aanpak er kunnen uitzien? We zaten meteen op dezelfde golflengte. Ik werkte een strategie uit om dat idee leven in te blazen en we kregen groen licht.”

Wat is de visie van AZF?

Jef Dupain: “In tegenstelling tot de klassieke kijk op conservatie isoleren wij de bedreigde dieren niet. We verbinden ze net met mens en natuur. Dat harmonieuze, duurzame evenwicht vormt de basis voor het toekomstbeeld waaraan wij met de stichting schrijven: uniek en vooruitstrevend.”

Jef, hoe raakte jij bij het project betrokken?

Jef Dupain: “Ik werkte in het verleden al samen met zoölogisch directeur Linda Van Elsacker. In 2018 nodigde ze me uit voor een gesprek

Het is niet de eerste keer dat de KMDA in een pioniersrol kruipt, toch?

Dries Herpoelaert: “Dat klopt, het zit in ons DNA. In 1919 konden bezoekers in ZOO Antwerpen bijvoorbeeld voor het eerst in België een okapi zien. In ZOO Planckendael bestuderen onze experts al sinds 1992 bonobo’s. Wetenschappelijk onderzoek staat bij ons vanaf dag één centraal. We verzamelen bijzonder veel informatie over de dierenwereld in ons bekroonde inhouse wetenschaps- en onderzoekscentrum. Al die projecten en onze internationale inzet voor stichtingen zoals EAZA (European Association of Zoos and Aquaria) illustreren dat we zoveel meer zijn dan een dierentuin die toegangstickets slijt.”

“Wij zijn ervan overtuigd dat engagement op lange termijn de meeste vruchten afwerpt.” Dries Herpoelaert

Waarom koos AZF voor de okapi, bonobo en roerdomp?

Jef Dupain: “Zowel de okapi als de bonobo liggen de KMDA nauw aan het hart. We hebben niet alleen een lange geschiedenis samen, maar wij zijn ook verantwoordelijk voor het kweekprogramma en het stamboekbeheer van deze soorten. Willen andere dierentuinen bijvoorbeeld kweken met de okapi? Dan hebben ze daar onze toestemming en hulp bij nodig. Ook natuurgebied De Zegge valt al sinds 1952 onder de hoede van de KMDA. Een ongezien waardevol stukje Belgisch moerasgebied dat helaas kampt met verdroging. Het tekort aan water bedreigt het veen dat daardoor geen koolstof meer kan vasthouden. Dat helpt het klimaat niet verder. De verdroging is ook nefast voor de biodiversiteit en zeldzame broedvogels zoals de roerdomp. We kozen deze diersoort dan ook als ambassadeur voor het gebied – al willen we natuurlijk alle speciale en uitzonderlijke fauna en flora uit De Zegge een beloftevolle toekomst bieden.”

“Wij isoleren de bedreigde dieren niet, maar verbinden ze net met mens en natuur.” Jef Dupain

Drie inspirerende en ambitieuze projecten. Wat zijn de grootste uitdagingen?

Dries Herpoelaert: “Wij zijn ervan overtuigd dat engagement op lange termijn de meeste vruchten afwerpt. Waarbij ‘lang’ in ons geval minimum vijftien jaar betekent. Dat is nieuw, want de meeste traditionele conservatieprojecten lopen vijf tot zeven jaar. Daarna dooft het project uit en blijven er weinig resultaten over. Dat willen we niet. Wij willen onze beloftes waarmaken en een écht duurzaam verschil maken. Daarvoor is een continue stroom aan financiën een must.”

Drie projecten, één visie

Wat AZF anders maakt dan andere conservatieprojecten? De unieke, allesomvattende kijk: niet isoleren, wél harmoniseren. AZF kijkt niet louter vanuit de dieren naar de toekomst, maar timmert ter plekke op verschillende vlakken aan het evenwicht tussen economie, fauna en flora. Precies daarom is de nauwe samenwerking tussen AZF, lokale overheden en de bevolking zo'n onmisbaar sleutelement voor een veerkrachtige en leefbare toekomst.

Alle partijen zetten samen hun schouders onder hetzelfde doel: een regio die floreert in al zijn facetten. Zo bouwt AZF als ambassadeur van bedreigde diersoorten mee aan de wereld van morgen.

Dat doet ze met drie inspirerende projecten:

**Lomako Bonobo
(Congo)**

**De Zegge
(Geel, België)**

**Back to Buta Okapi
(Congo)**

Eén plan – tal van bloeiende regio's

1 Hotspots bepalen: AZF brengt de kerngebieden in kaart waarin de bedreigde diersoort leeft. Die beschermt ze of wil ze beschermd zien. AZF wil deze locaties zo zuiver en intact mogelijk houden, zodat biodiversiteit er ongeremd en ongebreideld ontwikkelt en overleeft. Zo krijgt de hotspot de kans om uit te groeien tot een 'paradijs'.

2 Living landscape tekenen: AZF legt de perimeter rond de kerngebieden of hotspots vast. Daarin zet ze samen met lokale overheden en bevolking economische projecten op poten om deze beter bestand te maken voor de toekomst.

3 Land use onderzoeken: Schouder aan schouder met de lokale gemeenschap gaat AZF op onderzoek. Welke gronden zijn er binnen de perimeter rond de hotspots? Waarvoor worden ze nu gebruikt? Wat zijn de economische toekomstmogelijkheden? AZF helpt deze grondgebruiken formeel te laten erkennen en de ruimtelijke ordening vast te leggen.

4 Voeten in de modder: AZF trekt ter plaatse met haar jarenlange expertise. Ze maakt er, soms letterlijk, met de voeten in de modder het verschil, zij aan zij met de lokale bevolking en overheden.

De unieke sterkte van AZF? Haar multi-inzetbare en wetenschappelijk onderbouwde aanpak. Met één plan van zes stappen werkt AZF aan de duurzame, harmonieuze toekomst van drie zowel lokale als internationale projecten.

5 Cohabitatie creëren: AZF, de lokale overheden en de lokale bevolking spannen zich gezamenlijk in zodat mens en dier in harmonie leven in het levende landschap. AZF maakt het immers interessant voor alle partijen om samen te wonen en te werken in deze gebieden. Dat doet ze door economische activiteiten te ontwikkelen in de periferie. Daardoor zijn de hotspots geen noodzakelijke bron van voedsel of inkomsten meer en worden deze gebieden met rust gelaten. Zo kunnen de beschermde dieren zorgeloos verder leven.

6 Futureproof maken: AZF deelt haar kennis en tools met de lokale spelers en teams. Wanneer het conservatieproject rijp is en voldoende ingebed is om zelfstandig verder te evolueren, kunnen zij het op eigen houtje verderzetten.

Het AZF-stappenplan illustreert perfect de filosofie waarmee AZF graag het verschil maakt: een allround-aanpak die een nieuwe kijk biedt op de bescherming van bedreigde dieren en vruchten afwerpt op de lange termijn. Die blijvende transformatie vraagt tijd. AZF begrijpt dat heel goed. De insteek is duidelijk: AZF zet minstens gedurende vijftien jaar haar schouders onder elk project.

“De bonobo’s
beschermen en een
duurzame economie
creëren gaan hand
in hand.”

Lomako Bonobo Conservation Project

BEDREIGDE DIERSOORT

De bonobo

Waarom de bonobo?

De mens deelt 98 procent van zijn DNA met de bonobo. Dat het lot van deze intelligente primate AZF zo nauw aan het hart ligt, is dan ook geen complete verrassing. De situatie ziet er vandaag helaas niet rooskleurig uit: ontbossing en de handel in woudvlees bedreigen het voortbestaan van deze inspirerende dieren en hun habitat.

Onderbouwd en ongeëvenaard

Met hart en ziel zet AZF zich in om het leven van bonobo's te verbeteren. Ook de wetenschappers werken hieraan mee. De bonobo-experts van het Antwerp ZOO Centre for Research and Conservation (ACRC), het wetenschappelijk onderzoekscentrum van moederbedrijf KMDA, bewijzen dat.

Zij bestuderen de soort al sinds de jaren 90. Het allereerste conservatieproject in Congo is toen ontstaan. Het vormt een stevige basis waarop AZF vandaag verder bouwt. Zo genieten ook toekomstige generaties van deze prachtige mensapen en hun kostbare habitat.

1992: Het Antwerp ZOO Centre for Research and Conservation bestudeert hoe bonobo's zich gedragen in ZOO Planckendael.

1994: Jef Dupain trekt naar het Lomakowoud in Congo. De eerste steen voor een harmonieuze toekomst is gelegd.

2000: ZOO Planckendael opent het eerste onderzoekscentrum Iyema in het zuidelijk deel van het Lomakowoud in Congo.

2006: 3.625 km² gebied in het Lomakowoud wordt officieel erkend als beschermd gebied.

2008: ZOO Planckendael verlaat Iyema omwille van de voortdurende oorlogsdreiging in dat deel van Congo.

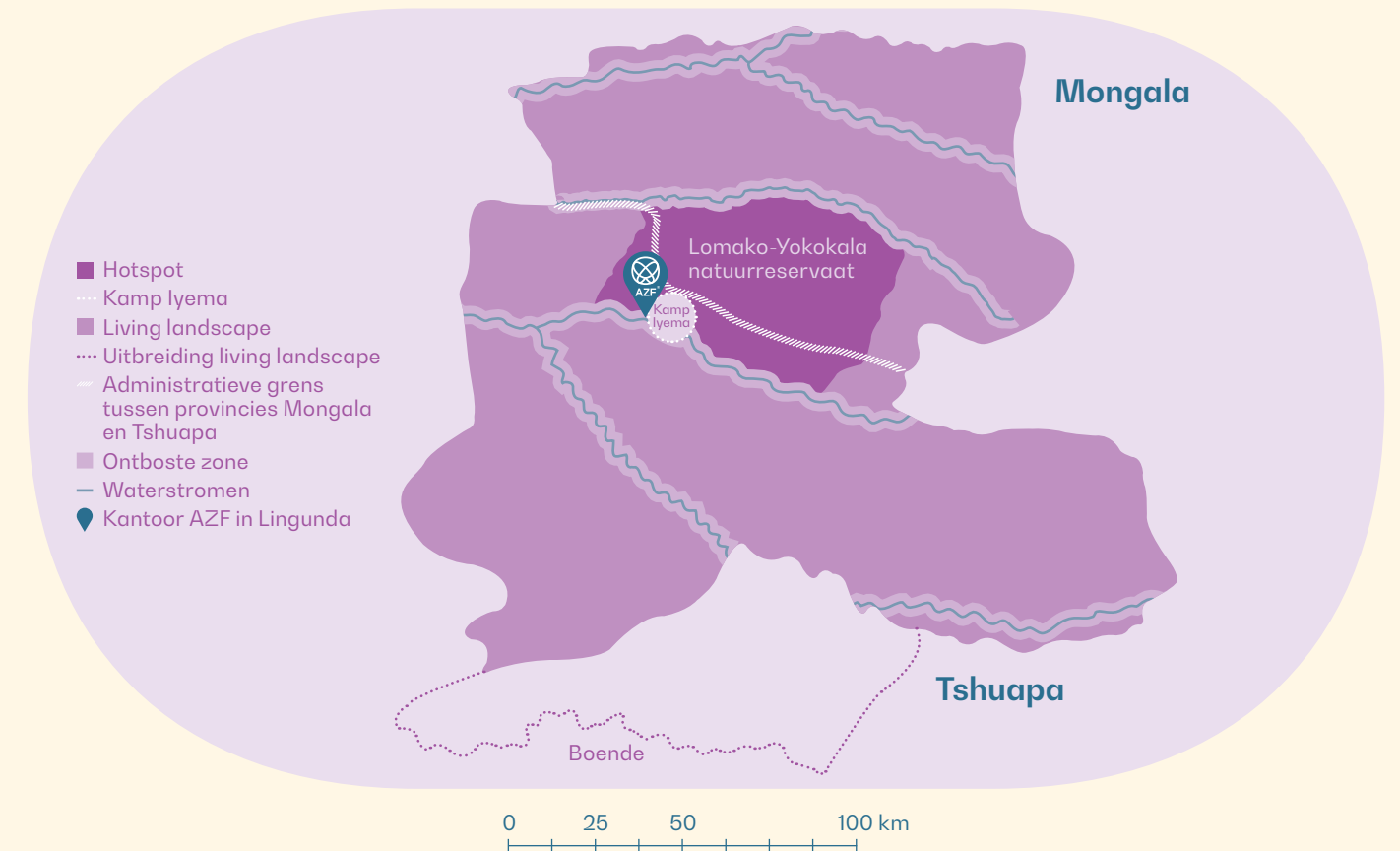
2018: AZF blaast het Lomako Bonobo Conservation Project in Congo nieuw leven in en start het Kamp Iyema opnieuw op.

Van isolement naar vernieuwing

1 Hotspots Het beschermde Lomako-Yokokala natuurreservaat van bijna 4.000 km² is de thuishaven van de bonobo. Ongeveer 1.000 van deze mensapen leven er samen met bosolifanten, bongo's, luipaarden en nog veel meer.

2 Living landscape Het natuurreservaat Lomako-Yokokala maakt deel uit van het landschap Marina-Lopori-Wamba dat zich midden in het stroomgebied van de Congo-rivier bevindt. Extreme armoede kenmerkt dit landschap in de provincies Tshuapa en Mongala. Door een gebrek aan degelijke infrastructuur geraken goederen namelijk niet tot in de nabijgelegen stad Boende en dus ook niet bij de verder gelegen markten.

“Vanuit Kamp Iyema volgen we de bonobopopulatie op de voet.” Jef Dupain

3 Land use Samen met de lokale bevolking kijkt AZF welke niet-invasieve (handels) activiteiten in harmonie met de bonobo's en hun woud mogelijk zijn. Zo wil AZF:

- boslandbouw voor koffie, cacao en rubber creëren
- particulier ondernemerschap stimuleren met niet-invasieve activiteiten zoals de vangst en verkoop van rupsen, honing of vis
- kleinschalig bonobotoerisme mogelijk maken.

4 Voeten in de modder Vanuit Kamp Iyema volgt het team van AZF de bonobopopulatie in het gebied op de voet. Ze brengen de bonobofamilies in kaart en observeren hen om onderlinge verbanden en nieuwkomers te herkennen. De tien bonobogidsen van AZF maken onder leiding van één coördinator de omgeving en de dieren klaar voor wetenschappelijk onderzoek. Ze volgen de families en tracken de richting waarin zij zich verplaatsen om hen later terug te vinden. Bovendien financiert AZF ook de parkwachters, die waken over de veiligheid van de omgeving. Zij beschermen de dieren en de onderzoekers tegen stroopers, illegale boskappers en -exploitanten.

5 Cohabitatie De nieuwe invulling van de gebieden laat de lokale bevolking toe om aan landbouw te doen zonder het leefgebied van de bonobo's te belasten. Deze nieuwe economische activiteit draagt zo bij tot het voortbestaan van de soort.

6 Futureproof AZF werkt met de lokale bevolking en overheden samen op een respectvolle manier en leidt teams op. Samen maken ze het gebied klaar voor een duurzame toekomst. Op lange termijn wil AZF de omliggende gemeenschappen intensiever betrekken bij de opmaak van beheersplannen. Door in te zetten op de rol van vrouwen in de lokale economie ontwikkelt en ondersteunt AZF lokale, economische initiatieven. Tot slot creëert AZF een groene corridor tussen het natuurreservaat van Lomako en de stad Boende. Zo ontstaat er op deze as opnieuw een levend economisch landschap. Wat AZF vandaag doet, bepaalt hoe morgen eruitziet.

“Ik ben de hele dag aanwezig, van de eerste koffie 's ochtends tot het laatste glas palmwijn 's avonds.” Jef Dupain

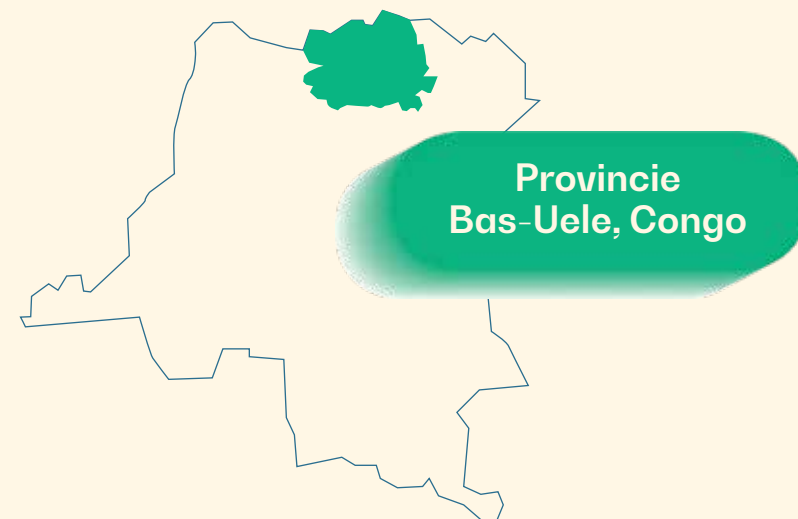

De unieke troef van Antwerp Zoo Foundation? Ze steekt zelf de handen uit de mouwen en staat mee op het terrein. Zij coördineert de projecten niet van op duizenden kilometers afstand, maar ter plekke, onder leiding van haar experts en zij aan zij met de lokale bevolking. Aanwezig zijn waar het echt telt, dat maakt het verschil.

A photograph of two deer in a field of vibrant pink flowers. The deer in the foreground is shown in profile, looking towards the right. The deer in the background is facing forward. The flowers are in full bloom, creating a dense, colorful background.

“Wij willen deze elegante en mysterieuze diersoort een veilige, permanente thuis geven.”

Back to Buta Okapi Project

BEDREIGDE DIERSOORT
De okapi

Waarom de okapi?

Ons verhaal start al in 1919. Toen kwam de allereerste okapi in ZOO Antwerpen aan. Het dier heette 'Buta', net zoals de hoofdstad van de provincie Bas-Uele waar de okapi in de natuur voorkomt. Daarom zijn deze locatie én deze diersoort de Antwerp Zoo Foundation zo dierbaar. Echter, door jacht en ontbossing slinken de overlevingskansen van de okapi. De Foundation schrijft nu aan een rooskleuriger verhaal voor de okapi waarin groene economie en de AZF-aanpak een hoofdrol spelen.

Al een eeuw nauw aan het hart

Meer dan honderd jaar na de aankomst van de allereerste okapi in ZOO Antwerpen zet AZF alles in het werk om deze elegante en mysterieuze diersoort een veilige, perma-

nente thuis te geven. Ze doet dat met dezelfde vooruitstrevende visie als in het bonobo-project en met een ongeëvenaarde kennis van de soort.

“Dierentuinen staan in de rij om okapi’s in hun collectie op te nemen. Als stamboekhouder zijn we er enorm fier op dat wij deze prachtdieren op onze eigen en unieke manier beschermen en houden.” Dries Herpoelaert

1919: De allereerste okapi ‘Buta’ komt uit Congo aan in ZOO Antwerpen.

1928: Ook een tweede okapi ‘Tele’ vindt zijn thuis in ZOO Antwerpen.

1954: ZOO Antwerpen kweekt voor het eerst succesvol met de okapi.

1977: De KMDA is Europees stamboekhouder van de okapi.

1985: Start van het Europese kweekprogramma rond de okapi: de KMDA coördineert.

Samen op zoek

1 Hotspots De hotspot voor okapi's is nog niet helemaal nauwkeurig bepaald. Okapi's zijn schuwe dieren. Ze leven in een dichtbegroeid woud van naar schatting 300.000 km². Daarom zijn ze zeer moeilijk op te sporen. De AZF-medewerkers doorkruisten maandenlang de wouden op zoek naar de dieren. Samen met de lokale bevolking en via observatie en gps-trackers identificeerden ze al de eerste hotspots in een dichtbebost woud van 500 km² groot. AZF zet zich actief in om de hotspots steeds nauwkeuriger en concreter te definiëren.

2 Living landscape Samen met de lokale overheden brengt AZF het werkingsgebied rond de hotspot in kaart. Ze zet daarbij in op enerzijds de bescherming van de okapi en anderzijds de ruimtelijke ordening van het afgebakende gebied. AZF en de lokale bevolking tekenen samen uit welke gebieden ze herbestemmen naar onder andere gemeenschapsbossen en landbouwgronden. (Deze afspraken rond grondgebruik krijgen van AZF de naam 'Plan Simple D'Aménagement de Terre' (PSAT)). Dat gebeurt met het volste respect voor de lokale gewoontes en tradities. Samen met de lokale overheden schept AZF duidelijkheid in het eigendomsrecht van gronden. Dat versterkt het verantwoordelijkheidsgevoel van de bevolking tegenover die gebieden. Met hen en met de overheid legt AZF de invulling van de gebieden vast.

“Wie handel drijft, hoeft geen woud te kappen”

Jef Dupain

3 Land use AZF geeft bestaande gronden een nieuwe bestemming. Vooral het gemeenschapsbos speelt hier een cruciale rol: het verzoent de conservatie van de okapi én een duurzame economie. De lokale bevolking kan handeldrijven met de producten die de mensen in het bos vinden, zoals honing en rupsen. Daardoor moeten ze geen woud kappen.

“Alles vertrekt vanuit de lokale bevolking. AZF houdt rekening met lokale tradities, maar besteedt ook aandacht aan de inspraak van vrouwen.” Jef Dupain

4 Voeten in de modder Het tienkoppige expertenteam gaat letterlijk ‘back to Buta’. Het bouwt er schouder aan schouder met de lokale bevolking aan een leefbare omgeving voor mens én dier. Ondernemers die handelen of produceren zonder (het woud van) de okapi’s in gevaar te brengen, kunnen op de steun van AZF rekenen. Zo deelt AZF zaden uit aan landbouwers om hun teelt te vernieuwen of te versterken. Daarnaast koopt ze ook oogsten op om de lokale landbouwactiviteit economisch rendabel te maken.

AZF helpt dorpen ter plaatse om een gemeenschappelijke toekomstvisie te ontwikkelen. Alles vertrekt vanuit de lokale bewoners. AZF houdt rekening met lokale tradities rond machtsverhoudingen, maar besteedt ook bijzondere aandacht aan de inspraak van vrouwen. Het team van AZF werkt daarvoor samen met een lokaal ontwikkelingscomité dat verkozen is door de dorpelingen en voorgezeten wordt door de ‘chef de village’.

5 Cohabitatie De okapi en de lokale bevolking leven harmonieus samen in de gemeenschapsbossen. De eigendomsrechten vergroten ook de betrokkenheid van de gemeenschap. In een later stadium kan (kleinschalig) okapitoerisme nog voor extra inkomsten zorgen.

6 Futureproof AZF leidt de lokale bevolking in en rond Buta op om de duurzame aanpak op de lange termijn te verzekeren. Ze ondersteunt jonge Congolezen om in de lokale universiteiten te studeren en neemt hen mee in de AZF-visie. Door de ‘chef de village’ en de lokale overheden zo nauw te betrekken bij het project, laat AZF als katalysator de juiste mensen samenwerken aan een leefbare langetermijnoplossing. Een regio waarin de eenheid tussen mens, dier en natuur troef is, dat is het streefdoel.

“Tal van bedreigde
vogelsoorten voelen
zich thuis in De Zegge.
Zij hebben nood
aan een veilige
thuishaven.”

De Zegge

BEDREIGDE DIERSOORT

De roerdomp

Waarom De Zegge?

Natuurreservaat De Zegge is een kwetsbaar paradijs voor zeldzame fauna en flora en één van de schaarse plekken in België waar nog een unieke moerasha-bitat met belangrijk laagveen voorkomt. Een veen houdt koolstof vast en vormt zo een baken in de strijd tegen klimaatop-warming. De Zegge staat echter enorm onder druk, want de waterhuishouding wordt

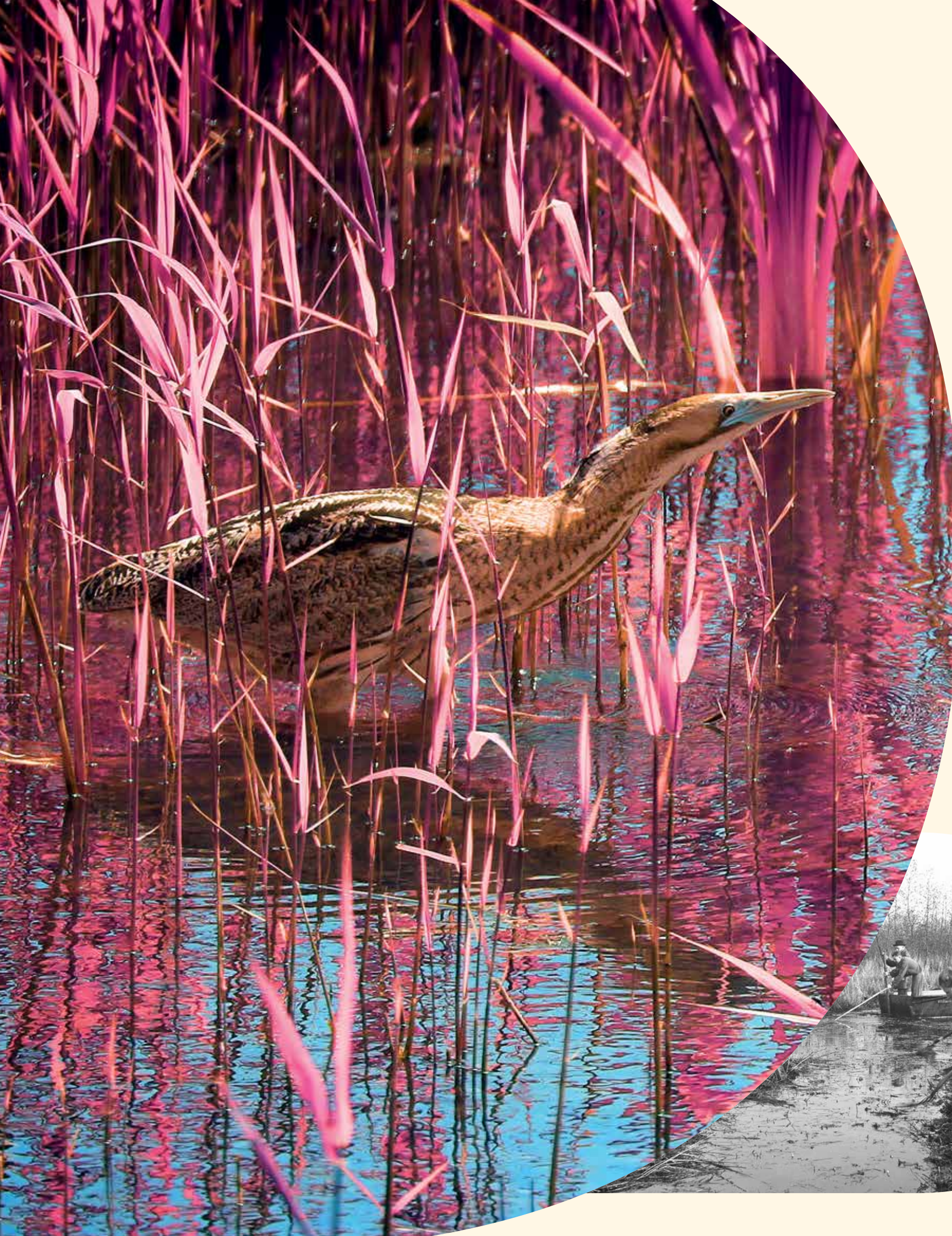
bedreigd. Dat moet anders volgens AZF: ze wil de verdroging van het gebied tegen-gaan en zo een veilige en bloeiende thuis-haven creëren voor verschillende dieren zoals de roerdomp, de bruine kiekendief, het porseleinhoen, de ringslang, de water-spitsmuis en nog veel meer. Ook in eigen land werkt AZF zo graag aan een harmonieuze toekomst voor mens, dier en natuur.

Zorgzaam ook in eigen land

In De Zegge groeien zo'n 24 plantensoorten die op de rode lijst van het Vlaams Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek staan. Ook tal van bedreigde vogelsoorten voelen zich hier thuis.

“Wij geloven dat economische activiteiten niet ten koste van de omgeving moeten gebeuren. Geen of-of-, wel een en-en-verhaal.” Jef Dupain

Eind jaren 50: Door de industrialisatie van de landbouw is er geen ruimte meer voor kleinschalige werkzaamheden die het vroegere Kempense landschap typeerden. Het Groot Geels Gebroekt wordt ontgonnen.

1952: De Koninklijke Maatschappij voor Dierkunde van Antwerpen (KMDA) slaagt erin 50 hectare te redden van het oorspronkelijke Groot Geels Gebroekt. Dat omvatte vroeger meer dan 500 hectare.

1956: Het laatste broedgeval van de bruine kiekendief in De Zegge is een feit.

1958: De Zegge wordt officieel als natuurreservaat erkend.

1973: Een grootschalige solidariteitsactie 'Red De Zegge' zamelt geld in met een stickerverkoop om verdere ontginning van het Zeggegebied te voorkomen. Door deze ongekende en massale actie verdubbelt het reservaat in omvang.

Volgende decennia: De KMDA zet in op natte natuur om de zeldzame plantengroei te herstellen en de habitat van de roerdomp en de bruine kiekendief te vergroten.

2001: De roerdomp keert na 22 jaar terug als broedvogel.

2013: Jarenlange beheerswerken zorgen voor een uitstekende biotoop. Na 57 jaar is er opnieuw een succesvol broedgeval van de bruine kiekendief met drie uitgevlogen jongen.

2021: Het eerste ooievaarskuiken in 140 jaar wordt geboren.

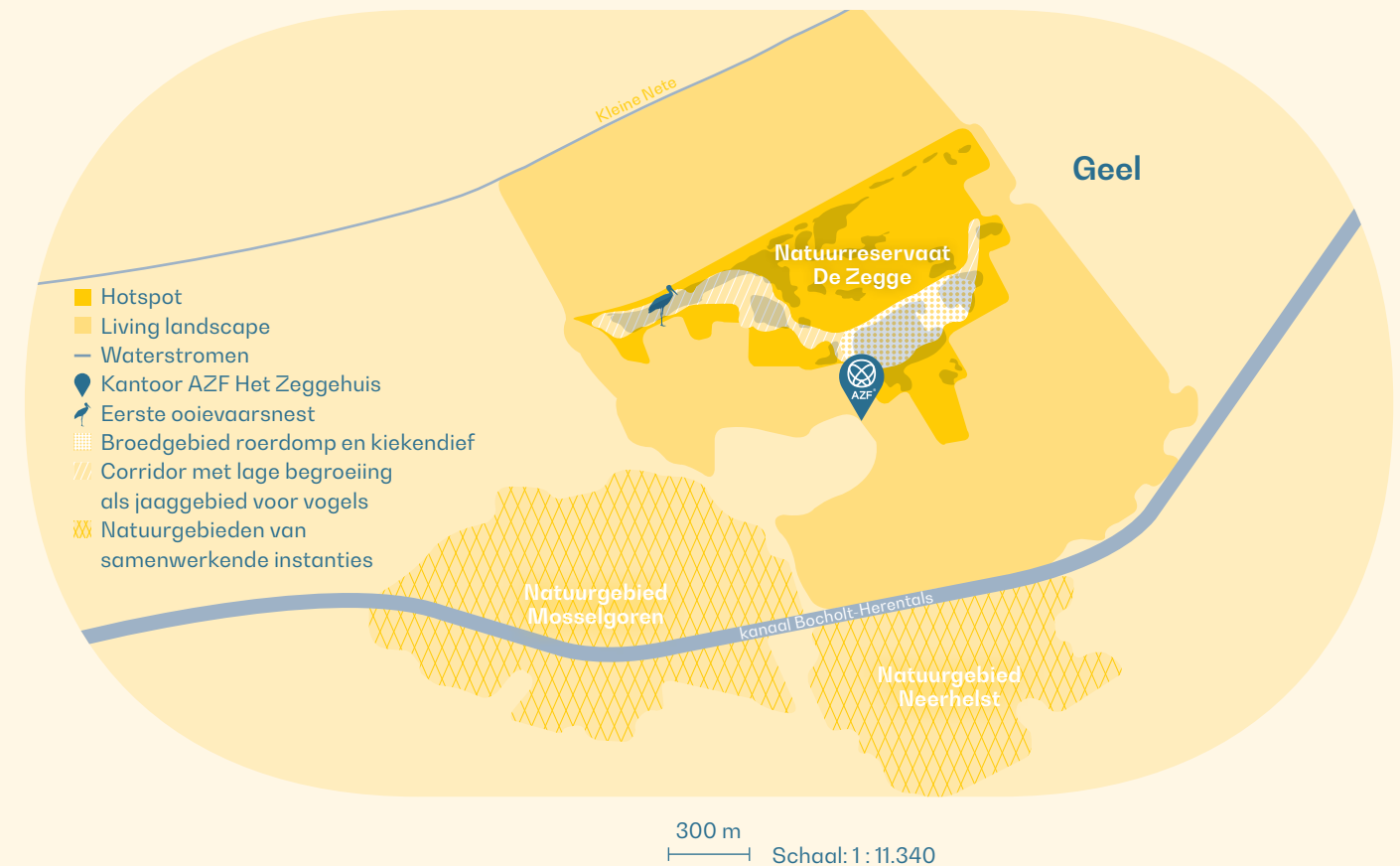

Het herstel van het paradijs in De Zegge

1 Hotspot Natuurreservaat De Zegge in Geel is een gebied van 120 hectare. Deze hotspot vormt een paradijs voor vogels. Die vinden in het moerasgebied het perfecte biotoop. Dankzij corridors met lage begroeiing kunnen zij efficiënt jagen, want de verscheidenheid in de begroeiing zorgt voor veel meer eten. In 2021 vormde AZF 3,8 hectare grond om in roerdompgebied. Ook ooievaars en andere zeldzame soorten vinden hun thuis in het natuurreservaat.

2 Living landscape Niet alleen het reservaat zelf speelt een cruciale rol. Ook de omliggende landbouwgebieden beïnvloeden het moerasgebied en omgekeerd. Landbouwers pompen het grondwater op in het gebied in de periferie, waardoor het moerasgebied onder druk staat door verdroging.

“Het is cruciaal dat verschillende partijen samenwerken om het water in dit moerasgebied alle kansen te geven.” Jef Dupain

3 Land use Samen met de overheid streeft AZF naar natte natuur in de periferie rond De Zegge om dit unieke reservaat op lange termijn alle overlevingskansen te geven. Op korte termijn werkt AZF aan het behoud van het bestaande moerasgebied door zo goed mogelijk de eco-hydrologie te beheren. Dat wil zeggen dat ze de manier waarop water in De Zegge opgenomen, verplaatst, gebruikt en verbruikt wordt, gaat beheren en optimaliseren. Op lange termijn wil AZF de landbouwers die actief zijn rond De Zegge,

overtuigen om anders te telen en zo de druk op het gebied te verminderen. AZF moedigt hen aan om in te zetten op teelten die in natte omstandigheden succesvol zijn. Zo lopen hun velden (deels) weer onder water en moeten ze daardoor minder water oppompen. Zo wil AZF de landbouw in de periferie op een duurzame wijze laten cohabiteren met het reservaat. Enkel op deze manier kan De Zegge, de hotspot, van de verdroging gered worden.

4 Voeten in de modder Het AZF-team van vier gepassioneerde medewerkers zet zich dag na dag in om dit prachtig stukje kostbare natuur te behouden.

5 Cohabitatie In en rond De Zegge is het cruciaal dat vele verschillende partijen samenwerken om het water in dit moerasgebied alle kansen te geven. Talloze mensen slaan de handen hiervoor op strategisch én praktisch vlak in elkaar.

Wanneer landbouwers de gronden niet langer droog trekken, maar hun teelten aanpassen aan het voormalige moerasgebied, kan De Zegge genoeg grondwater behouden. Zo kan het natuurreservaat harmonieus samenleven met de mens en de landbouw. Verschillende overheden werken zowel op lokaal als bovenlokaal niveau aan een nieuwe ordening van het landschap waarvan De Zegge deel uitmaakt. De traditionele landbouwactiviteiten worden geheroriënteerd. In bepaalde gevallen kiest de overheid er zelfs voor om de gronden van landbouwers op te kopen, zodat ze hun activiteiten kunnen herlokalisieren. Zo kunnen de gronden rond De Zegge aan de natuur teruggegeven worden.

Ook de buurtbewoners dragen hun steentje bij tot het behoud en het beheer van De Zegge. Zo grazen bijvoorbeeld hun schapen of koeien in De Zegge. Ze springen vrijwillig samen met sympathisanten van over gans Vlaanderen in de bres om met AZF-medewerkers beheerswerken uit te voeren. Ze slaan de handen in elkaar om de waterlopen, de houtkanten, de hooilanden, de rietvelden en nog veel meer manueel te onderhouden.

6 Futureproof De Zegge evolueert tot een waardevol waterreservoir en een blijvend, harmonieus paradijs voor zeldzame planten en broedvogels. En dat dankzij de gezamenlijke inspanningen van vandaag. Meer natuur, meer biodiversiteit en een duurzame balans voor de generaties van nu en morgen: dat wil AZF verwezenlijken.

Waarom investeren?

De toekomst (her)schrijven, lukt AZF niet in haar eentje. Alleen dankzij continue financiële steun kan AZF ter plekke steun bieden, en haar jarenlang engagement waarmaken. Enkel zo kan ze het verschil maken voor mens, dier en natuur.

Wat onderscheidt de projecten van AZF van traditionele conservatie?

Unieke, holistische allround-aanpak

Niet alleen de bedreigde diersoort staat centraal, maar zijn hele ecosysteem: dier, mens, economie en natuur.

Engagement op de lange termijn

Met een concreet allesomvattend vijftien-jarenplan trekt AZF eropuit.

Voeten in de modder

Ter plekke met de voeten in de modder maakt AZF het échte verschil.

Samen met de lokale bevolking

Het menselijke aspect speelt een cruciale rol in de AZF-werking. De betrokkenheid van de lokale bevolking en de samenwerking ermee vormen de ruggengraat van elk conservatieproject.

Formele erkenning en ontwikkelingsstrategie

In nauwe samenwerking met AZF herzien de lokale overheden wetgevingen om de vooropgestelde doelen te behalen. AZF adviseert bij de ruimtelijke ordening, brengt de hotspots van de dieren in kaart en leidt lokale teams op. De bedreigde dieren beschermen lukt alleen als de omgeving zelf er beter van wordt: daarom gaat AZF voor deze win-winsituatie.

Transparantie en matched funding

Alle fondsen gaan integraal naar de projecten waarvoor ze bedoeld zijn. Geen vergoedingen dus voor dure overheadstructuren of administratie. En de KMDA doet altijd mee: niet alleen de donateurs dragen bij, ook de KMDA zelf stelt steeds middelen ter beschikking.

AZF wil dat ook toekomstige generaties kunnen blijven genieten van al het moois dat deze planeet te bieden heeft. Dat ze vol verwondering naar al deze prachtige plekken blijven kijken waar mens en dier harmonieus samenleven. Zo was het altijd bedoeld, en zo moet het ook weer zijn ... AZF gaat aan de slag: rewriting our future.

A vibrant autumn landscape featuring a row of trees with bright orange and yellow foliage. In the foreground, tall reeds with green and yellow leaves are partially submerged in a body of water. The water reflects the colorful trees and the sky. The scene is peaceful and scenic, capturing the beauty of the fall season.

“Samen kunnen
we onze toekomst
herschrijven.”

“Herschrijf mee onze toekomst!”

Contacteer Jef Dupain, directeur van Antwerp Zoo Foundation via:
jef.dupain@kmda.org | azf@kmda.org

Colofon

© 2022 | Deze brochure is een uitgave van de Koninklijke Maatschappij voor Dierkunde van Antwerpen vzw.
Verantwoordelijke uitgever: Dries Herpoelaert, Koningin Astridplein 20-26, B-2018 Antwerpen

**Antwerp Zoo
Foundation®**

www.antwerpzoofoundation.com